

ADRIYATİK'TEN ÇİN SEDDİ'NE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS SEMİNERLERİ

Türkiye, 2003 yılında UNESCO'nun 32. Genel Konferansı'nda kabul edilen Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi kapsamında Güney-Doğu Avrupa ve TÜRKSOY Üyesi ülkeler ile bölgesel seminerler düzenlemeye devam ediyor.

Güney Doğu Avrupa Ülkeleri SOKÜM Semineri

Birincisi 2007 yılında Bulgaristan'ın Arbanasi, ikincisi 2008 yılında Türkiye'nin Safranbolu tarihi kentlerinde düzenlenen Güney-Doğu Avrupa Ülkeleri Üçüncü Somut Olmayan Kültürel Miras Semineri, 22-27 Nisan 2009 tarihlerinde Hırvatistan'ın başkenti Zagreb'de gerçekleştirildi. Venedik'teki UNESCO Bürosunun maddi destek verdiği ve her ülkeden iki uzmanın katılımına açık olan toplantıda bir uzmanın yol ve konaklama giderleri ev sahibi ülke tarafından karşılanmakta, ikinci uzmanın yol giderleri ise uzmanın kendi ülkesine ait olmaktadır. Bu çerçevede Türkiye UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi Hükümetlerarası Komitesi Türkiye Temsilcisi Prof. Dr. Öcal Oğuz ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Somut Olmayan Kültürel Miras Şube Müdürü Solmaz Karabaşa tarafından temsil edilmiştir.

Toplantıya ev sahibi ülke Hırvatistan'ın yanı sıra, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Karadağ, Kıbrıs Rum Yönetimi, Kosova, Romanya, Sırbistan, Slovenya, Türkiye üye sıfatıyla, Avusturya, İtalya ve İsviçre ise gözlemci olarak katılmıştır. Bölge ülkelerinden Moldova ve Yunanistan ise toplantıya katılmamıştır. Somut Olmayan Kültürel Miras Hükümetlerarası Komite Başkanı Birleşik Arap Emirlikleri, UNESCO Genel Müdürlüğü Somut Olmayan Kültürel Miras Bölümü birer temsilci ile toplantıya katılmış, ayrıca Venedik Ofisi yönetici ve görevlileri de toplantıda yer almışlardır.

Seminer, 23 Nisan 2009 tarihinde saat 10.00'da Hırvatistan Kültür Bakan'ının açık konuşması ile başlamış, Venedik Ofisi, UNES-

CO Somut Olmayan Kültürel Miras Bölümü ve Hükümetlerarası Komite Başkanı'nın konuşmaları ile açılış seremonisi gerçekleştirilmiştir.

Açılışı izleyen oturumda Hırvatistan'dan başlayarak bölge ülkelerinin seminerin teması olan "Ulusal Envanterler ve Listelere Eleman Yazımı" konularındaki deneyimlerini aktardıkları sunumlar gerçekleştirilmiştir. Üç uzmandan oluşan Başkanlık divanında Prof. Dr. Öcal Oğuz'un da yer aldığı Sabah oturumunda Hırvatistan sunumları tamamlanmış ve öğleden sonra ise bölge ülkelerinin sunumlarına geçilmiştir. Öğleden sonraki oturumda ilk sıra Türkiye'ye verilmiştir. Türkiye'nin konuyla ilgili deneyimi, "Türkiye Ulusal Envanteri Hazırlık Süreçleri ve Temsili Listeye Eleman Önerisi" başlıklı bir konuşmayla Prof. Dr. Öcal Oğuz tarafından aktarılmıştır.

Öğleden sonranın ikinci oturumu sözleşmenin temel kavramlarından olan "Kuşaktan Kuşağa Aktarma, Yeniden Canlandırma, Uygulama Süreçlerine Uzmanların ve Toplulukların Katılımı" konularına ayrılmış ve bu oturumda uzmanlar serbest görüşlerini ifade etmişler, tartışmışlardır. Prof. Dr. Öcal Oğuz'un yönettiği bu oturumda üye ve gözlemci ülke temsilcileri söz alarak belirlenen temalarla ilgili görüşlerini dile getirmişlerdir.

24 Nisan 2009 tarihli sabah oturumunda bölge ülkeleri deneyimlerini aktarmaya devam etmiş, öğleden sonraki oturumda ise gözlemci ülkelere söz verilmiştir.

Seminer Bürosu, bölge ülkelerinin onayıyla geçen yılki toplantıyı düzenleyen ev sahibi ülke olarak Türkiye, bu yılki toplantının ev sahibi olarak Hırvatistan ve gelecek yılki toplantının ev sahibi olarak Romanya'nın yanı sıra bölgede kurulma çalışması süren Kategori 2 Merkezini ev sahibi sıfatıyla Bulgaristan'dan oluşturulmuştur. Büro, 24 Nisan 2009 tarihinde öğleden sonra toplanarak "Sonuç Bildirisi"ni hazırlamıştır.

Hazırlanan Sonuç Bildirisinde, bölgesel seminerin sürekli hale gelmesinin, uzman belleğinin oluşturulmasının, karşılıklı dene-

yimlerin paylaşılmasının ve Sözleşmeyle ilgili bölgesel ve uluslar arası konuların tartışılmasının öneminin altı çizilmiş, özellikle toplantı izleyen uzmanların devamlılığı bölgesel başarı açısından bir kez daha vurgulanmıştır. Bulgaristan'da açılacak Kategori 2 Merkez ile Venedik Ofisi arasındaki iletişim ile bölge uzmanlarının her türlü adres, bilgi ve üretimlerine bir an evvel erişilebilir hale gelmesinin yanı sıra Türkiye'nin öncülük ettiği UNESCO Chaire'in hayata geçirilmesinin bölge ülkeleri arasındaki öğrenci, elaman ve akademik bilgi değişimi açısından önemi vurgulanmıştır.

25 ve 26 Nisan 2009 tarihlerinde iki ayrı notaya gözlem ve inceleme gezisi düzenlenmiş, biri folklor açık hava müzesi olmak üzere iki müze ziyaret edilmiş, bu arada Hırvatistan'ın Ulusal Envanteri'nde yer alan ve UNESCO Temsili Listesi'ne önerilen kimi elemanların yerinde görülmesi sağlanmıştır.

TÜRKSOY Üyesi Ülkeler SOKÜM Uzmanları İkinci Bölgesel Semineri

TÜRKSOY Genel Müdürlüğü tarafından UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Somut Olmayan Kültürel Miras İhtisas Komitesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü ile Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin bilimsel destek ve katkılarıyla 2008 yılında birincisi düzenlenen TÜRKSOY Üyesi Ülkeler Somut Olmayan Kültürel Miras Uzmanları İkinci Semineri, 2008 yılında alınan karar doğrultusunda 28-30 Nisan 2009 tarihlerinde Kazakistan'ın Almatı şehrinde gerçekleştirilmiştir.

Toplantıya Kazakistan uzman ve yöneticilerinin yanı sıra TÜRKSOY Genel Müdürü Düsen Kaseinov ve Yardımcısı Doç. Dr. Fırat Purtaş, bölge ülkelerinden Azerbaycan, Kırgızistan, Türkiye, Rusya Federasyonu'ndan Başkurdistan, Tataristan ve Tuva Cumhuriyetleri uzmanları katılmıştır. Türkiye, toplantıda UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Somut Olmayan Kültürel Miras İhtisas Komitesi Yürütücüsü Prof. Dr. Öcal Oğuz, Somut Olmayan Kültürel Miras İhtisas Komitesi Başkanı Prof. Dr. Metin Ekici, Komite Üyeleri Prof. Dr. Nebi Özdemir ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdür-

lüğü Somut Olmayan Kültürel Miras Şube Müdürü Solmaz Karabağa tarafından temsil edilmiştir. Ayrıca Özbekistan'dan UNESCO Kategori 2 Merkez statüsündeki Kültürelarası Diyalog Enstitüsü de bir uzmanla toplantı izlemiştir.

29 Nisan 2009 tarihinde gerçekleştirilen ve TÜRKSOY Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Fırat Purtaş tarafından yönetilen seminerde "TÜRKSOY Üyesi Ülkeler Somut Olmayan Kültürel Miras Ortak Envanteri ve Bu Envantere Bağlı Olarak Temsili Listeye Eleman Sunumu Hakkında Dosya Hazırlığı" konusunda bölge ülkeleri görüş ve deneyimlerini paylaşmış, ayrıca bölgenin önemli somut olmayan kültürel miras örnekleri tamımlanmıştır. Uzmanlar ülke sunumlarının dışında söz alarak konu hakkında görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Yapılan konuşmalar ve katılan uzmanlar dikkate alındığında, TÜRKSOY Üyesi Ülkeler arasında belge, bilgi ve deneyim paylaşımının önemi bir kez daha ortaya çıkmış, bölgede Sözleşmenin uygulama süreçlerinin daha yakından izlenmesinin önem ve gerekliliği vurgulanmıştır. Toplantı sonunda bölge ülkeleri uzmanlar belleğinin oluşturulması, Seminerin sürekli hale getirilmesi ve her yıl bir ülkede gerçekleştirilmesi, her toplantıda Sözleşme ile ilgili belli temaların tartışılması, ortak envanter ve temsili listeye ortak sunum konularının hayata geçirilmesi için çaba gösterilmesi, bölge ülkelerini kapsayan bir Kategori 2 Merkez kurulması ve Türkiye'de kurulacak UNESCO Chaire'in deneyimlerinden öğrenci değişimi yoluyla azami ölçüde yararlanılması önerileri benimsenmiştir. 2010 yılında gerçekleştirilecek olan Üçüncü TÜRKSOY Üyesi Ülkeler SOKÜM Semineri'nin Azerbaycan'da yapılması fikri benimsenmiştir.

Türkiye'nin ilgili kurum ve uzmanlarıyla katkı verdiği, düzenlediği veya desteklediği bu iki bölgesel seminerin, Somut Olmayan Kültürel Miras çalışmalarının Adriyatik'ten Çin Seddi'ne uzanan geniş bölgedeki bütün dost ve kardeş ülkelerle ortak projeler ve işbirliği içinde yürütülmesi için önemli bir buluşma ve paylaşım zemini olacağı değerlendirilebilir. Su nedenle bu seminerlere öncülük edenleri ve katkı verenleri bir kez daha kutlamak gerekiyor.